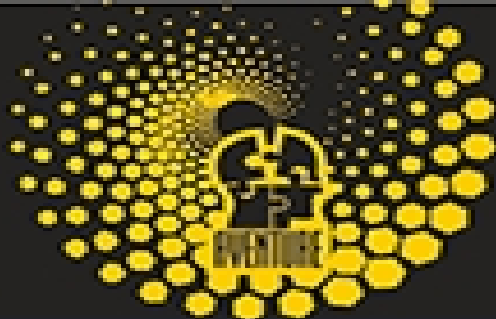

Чужа гра. Чужа гра

Про книгу

Роман збудовано на достовірних фактах, згідно оперативних даних ГУБОЗу, податкової міліції, судових справ різних років, особистих журналістських напрацювань, що не були опубліковані, матеріалах перевірок Рахункової палати України і довірчих розмов з людьми, близькими до владних та правоохоронних структур. Місто, в якому проходить центральна сюжетна лінія, співзвучне з назвою одного із західноукраїнських обласних центрів, хоча розказана історія типова для будь-якого українського полісу. Дійові особи — реальні, легко пізнавані, подекуди волею автора зведені в спільне сценічне поле. Окремі персонажі — вигадані, покликані загострити комізм чи драматизм ситуацій. Також у романі використано фрагменти незавершеного роману покійного товариша. Під час роботи над романом значної допомоги надали правоохоронці, податківці, працівники Рахункової палати, народні депутати. Практично вони виступили в ролі консультантів. Проте на їхні прохання, за зрозумілих причин, прізвища не називаю.

СЕРГІЙ УХАЧЕВСЬКИЙ

ЧУЖА ГРА

© Видавництво "НК-Богдан"

www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-7804-7

Серія «Авантюрний роман»

Сергій Ухачевський

ЧУЖА ГРА

Роман

Серію «Авантюрний роман» засновано 2019 року.

Роман збудовано на достовірних фактах, згідно з оперативними даними ГУБОЗу, податкової міліції, судових справ різних років, особистих журналістських напрацювань, що не були опубліковані, матеріалах перевірок Рахункової палати України і довірчих розмов з людьми, близькими до владних та правоохоронних структур. Дійові особи — реальні, легко пізнавані, подекуди волею автора зведені в спільне сценічне поле. Окремі персонажі — вигадані, покликані загострити комізм чи драматизм ситуацій. Також у романі використано фрагменти незавершеного роману покійного товариша.

Під час роботи над романом значної допомоги надали правоохоронці, податківці, працівники Рахункової палати, народні депутати. Практично вони виступили в ролі консультантів. Проте на їхні прохання, за зрозумілих причин, прізвища не називаю.

КНИГА ПЕРША

Вінчання у греко-католицькому храмі тривало надто довго, за усіма канонами. Окремі гості навіть вийшли на вулицю покурити. Кортжес весільних машин та мікроавтобусів, що вишикувався біля церкви, ускладнив автомобільний рух. Сержанта ДАІ, який метався від шофера до шофера зі смугастим кийком, наказуючи перегнати авто на стоянку, водії ігнорували. Після перемовин із начальством по радіозв'язку міліціонер був змушений стати на перехресті, щоб спрямувати потік машин іншою дорогою.

Вересневий день удався сонячним та теплим, наче навмисне даний Богом для весіль. Перед церквою зібралися в радісному очікуванні своєї черги ще дві пари молодят, разом із друзьбами, дружками, батьками та гостями. Вони збилися в купку на невеличкій площі й з плином часу все частіше зітхали, думаючи про священника, мовляв, навмисне розтягнув обряд цього вінчання.

Досвідчене око легко могло б вирізнити у натовпі не лише сторонніх цікавих роззяв та містечкових журналістів, а й відверто кримінальні мармизи, що з підозрою зиркали на громадян; крім них — переодягнених правоохоронців, які теж не без цікавості споглядали за перебігом подій біля церкви.

З вікна будинку навпроти працівники УБОЗу УВС міста Тернополя вели прихованою камерою відеозйомку цього дійства. Майор Петро Максимів, помітивши, що молодята та гості нарешті вийшли з храму, припав поглядом до вічка відеокамери і, мугикаючи під ніс провідну мелодію фільму «Хрещений батько», радісно повідомив колег:

— Ха! Нас сьогодні виручать — у них за кінооператора головний режисер каналу «П'ять плюс». Уночі, коли буде монтувати фільм, заїдемо на телебачення і зробимо копію, без купюр.

Старшого лейтенанта Мирослава Дудника й капітана Миколу Земляка заразив наспів «Самітного мандрівника», і вони, готуючи перекуску, знехотя «нанакали». Максимів, закінчивши відеозйомку, багатозначно глянув на сервіровку столу: канапки з грубо нарізаного хліба і вареної ковбаси та рибні консерви, з яких стирчали пластикові виделки, потім дістав із портфеля літрову пляшку «Распутіна» і поставив на стіл. Земляк з огидою пересмикнув плечима.

— Конфіскаат, — пояснив майор. — Із гуральні нареченого, — кивнув у бік церкви.

— Сумніваюсь, що на весіллі вони будуть пити таке пійло, — поморщив чоло Дудник.

— За що я поважаю Андрія, при всіх його негативних рисах, — зітхнув Земляк, — горілку він завжди робив на совість, хоча й протизаконним чином.

Колеги сіли за стіл. На вулиці, вітаючи молодят, засигналили автомобілі. Майор підняв пластикову чарку з горілкою і прокоментував:

— Тішить те, що не салютують з автоматів.

— А могли б, — усміхнувся Земляк, демонструючи свої криві зуби.

— Ну, коли кримінальний авторитет «Анджей» одружується з донькою заступника голови облдержадміністрації... — пробурмотів під носа старлей.

— А чи не в Писанії сказано, що подібне парується з подібним? — нагадав Максимів. — Анджей ніколи не помиляється у виборі, як і пан Гуцул.

Міліціонери, дружно зітхнувши, випили.

— Вони там не вареною ковбасою будуть закусувати, — вирішив Дудник.

Максимів, звівшись, визирнув у вікно.

— Зведене злочинне угруповання «братків» Анджея й облдержадміністрації розсілися у машини і поїхали до ресторану «Калина», — в'їдливо повідомив.

— Да-а, — пригадав Земляк, — колись я там повечеряв — залишив зарплату за червень і липень...

— «Анджею», — продовжив думку Дудник.

— ...То що, панове менти, — провівши поглядом весільний кортеж, посміхнувся Максимів, — може, час випити за здоров'я молодих?

— Хай їм Бог допомагає, — зітхнув Земляк, піднімаючи чарку.

* * *

Ірина прокинулася від довгого телефонного дзвінка. Поки сонно повзала по ліжку, шукаючи телефон, той замовк. Андрія поруч не було. Одним оком глянувши на годинника, зрозуміла, що час вставати. Але

виповзати з цього теплого та зручного кубельця аж ніяк не хотілося. Та й почувалася не найкраще — весілля тільки для гостей розвага, для батьків і наречених — морока. Якби знала, що воно таке, влаштувала б звичайну вечірку... Утім, батько був просто зобов'язаний справити весілля, «щоб як у людей, щоб нікого не образити»...

Ліниво звелася з ліжка, зробила кілька непевних кроків і хрипким голосом покликала чоловіка — ніхто не відгукнувся. В кухні на столі — розпочата пляшка шампанського, порожній келих, надкушений бутерброд і попільничка з недопалками. Поруч — телефон та записник. Перегорнула кілька сторінок, списаних недбалим почерком Андрія. Нічого цікавого, здебільшого якісь скорочення та номери телефонів із кодами міст колишнього Союзу та закордону. Ірина лише стонула на те плечима.

У вітальні на столі під відеокасетами записка: «Ірусю! Вибач, у мене з'явилися термінові справи. Прокинешся, передзвони мені на мобільний. Касету з весіллям без мене не дивися. Цілую. Андрій».

Ірина сердито засопіла й зателефонувала до чоловіка. Проте операторка зв'язку огидним голосом повідомила, що «абонент вне зони действия радіосигнала». Набрала номер телефону батьків. Слухавку зняв молодший брат Василько — п'ятирічний пестун.

— Котику, — защебетала сестра, — ти виспався, моє сонечко? Ти вже погамав? Молодець, гарний хлопчик. Дай слухавку мамі... Мамо, як ви там? Як тато?

— Стогне, наче вмирати зібрався. Ти ж бачила, який він був учора. Його приятелі відрами можуть пити, а він... Як ти? Коли ви будете?

— Не знаю, Андрій кудись зранку поїхав, телефоную до нього на мобільний — немає зв'язку, — роздратовано. — Ти ж знаєш, який він діловий і непередбачуваний. Дивно, що учора взагалі на весілля потрапив!

— Ти тільки не хвилюйся...

— Я й не хвилююся: знала, на що йшла. Дівчата мої — як там, виспалися?

— Та вже, бачу, з батьком лікуються коньяком, — зітхнула. — Коли вони у Київ?

— Поїдуть зі мною післязавтра.

— Ой, доню, але й у тебе подружки, — із докором, — що ці, що однокласниці...

— Мамо!.. Якщо вони вам заважають, сьогодні переберуться до мене!.. Постійно вам усе не подобається!

— Та нехай уже будуть... Ви обов'язково на поправини прийдіть, сьогодні майже всі вчорашні гості будуть.

— Як тільки з'явиться Андрій...

Ірина поклала слухавку і подумала, що подруги справді могли б поводити себе скромніше.

Походила по будинку, позаглядала у закутки. Вона тут була вперше — Андрій щойно закінчив будову і навіть не встиг у всіх кімнатах завершити внутрішні роботи. Виручив батько — сам узявся керувати робітниками. Протягом місяця він по кілька разів на день приїжджав на будову, привозив потрібні будівельні матеріали, меблі, і невдовзі другий поверх повністю був придатний до проживання. Андрієві залишалось лише заплатити майстрам за роботу. Зараз у хаті стояв специфічний запах свіжої деревини, фарби і весільних квітів. Тільки де ж він — від учора законний чоловік?! Вийшла на вулицю, гукнула охоронців. Один із них повідомив:

— Шеф сказав, що попередить дзвінком, коли буде повертатися. Напевне, поїхав не надовго, бо наказав нам залишатися на місці.

Роздратовано розвернулася й пішла на кухню, налила у келих шампанського, запалила цигарку, із насолодою зробила кілька глибоких затяжок — учора цілісінький день не палила — і відчула приємні памороки у голові. Потім годинку посиділа у ванні, що п'ять хвилин надзвонюючи Андрієві, але, з усього видно, він був за межами міста.

Годинник показував чверть на третю. Її почали брати бісики. Щоб розважитися, вирішила переглянути відеозапис учорашнього весілля.

Ось вони стоять у церкві. Хор хлопчиків ангельськими голосами співає вінчальні пісні. Плаття нареченої їй до лиця, вона миленька; гостренький носик, хитрі оченята, пухкенькі губки. Андрій трішки втомлений, трішки заклопотаний, зосереджений і серйозний. У нього виразне чоловіче обличчя, хоча красенем не назвеш... Але він такий досвідчений і сильний!

Вінчальні корони тримають друзі Андрія — не останні люди у місті; коли в них почали боліти руки, плечі підставили татові колеги — досить символічний жест. Інші «братки», котрим швидко надокучило стовбичити за спинами молодих, поволі розійшлися по церкві, у крамниці закупили релігійної літератури, і тепер хрестилися, коли треба й не треба, ставили товсті свічки всім святим і побожно цілували ікони. Потім їм і це надокучило. Вийшовши на вулицю, книжечки повчально роздали охоронцям та водіям, запалили, й до храму вже не поверталися.

Нарешті священник виголосив останні слова обряду, наречені обмінялися обручками, і натовп полегшено зітхнув, коли було сказано: «Тепер ви — чоловік і жінка перед Богом та людьми». Батько задоволено озирнувся — отець Володимир провів вінчання, як його й просили: поважно й достойно, без поспіху. Гості виходили, хрестячись і гадаючи, що все могло б закінчитись набагато швидше.

Потім — фотографування біля пам'ятника Франкові, Шевченку, біля драмтеатру, обласної ради, біля озера, поїздка по місту... Нарешті ресторан. Гостей побільшало. З'явилися депутати обласної та міської рад, гості з Києва, Москви та Дніпропетровська, — «братки» й урядовці... Однак, обдарувавши молодят, всі вони розсілися за окремі столи. У залі запанувала дещо напружена атмосфера, знайомі збилися в групки за інтересами й набурмосено накинулися на їжу. Проте скоро професійний староста оживив зал, розповідаючи різні побрехеньки та анекдоти, відрекомендував найбільш шанованих гостей, надав їм слово. За годину всі захмеліли, почали співати: «Не смачна горілка, не будемо пити, просим молодого, щоб посолодити» та в різноголосся: «Гірко! Горько!».

Найвеселіше було на танцях, коли всі стали стрибати під рок-н-рольні композиції гурту «Театральна площа», і в чоловіків із внутрішніх кишень піджаків почали вилітати мобільні телефони. Деякі розбивалися на друзки, інші були розчавлені ногами танцівників. Тому невдовзі, як за наказом, чоловіки дансінгували з мобілками в руках. Гість із Москви, пузатий, наче пивний жбанок, нафтовий магнат Володимир Іванович Краснов, натхненно перебирав ногами; напевне, в часи молодості був хорошим танцюрою. Забавлявся, наче дитина, намагаючись крутити свою партнерку, таку ж огрядну даму. Проте,

коли вона, піднявши руку, поверталася, їхні черева зіштовхувалися і руки роз'єднувалися, — об'єм. Тоді Краснов, не опускаючи руки, зворушливо махав своїй подрузі, наче прощаючись, вона — йому. Потім пристрасно сходилися й продовжували танець на витягнутих руках живіт у живіт. Після другого столу московський гість вийшов на естраду і, взявши акордеон, завів «Подмосковные вечера». Троє п'яних обласних депутатів-рухівців спочатку вирішили піти геть, розгнівавшись на москальську пісню, але староста про щось пошепотівся з ними, випили по чарці, й скоро вони рефлексивно підхопили: «Є-єслі-і б зналі ви-и-и...».

«Братки» спочатку поводили себе доволі скромно — тут було кілька міліцейських чинів. Проте за другий стіл всі сідали з новими знайомими, на ментів враз стало начхати — не стануть же вони на весіллі робити їм зауваження чи викликати наряд. Хлопці у вестибулі доволі відкрито набили конопляною січкою папіроси, й у залу потік солодкий запах анаші. Не відмовилися «пихнути» за компанію кілька київських урядовців та подруги Ірини. Скоро дівчата цілувалися з ними, реготали з найменших дрібниць, на якийсь час зникали з ресторану, і через годину-другу поверталися розпашілі, веселі, з блиском в очах. Московські «братки» були старшого віку, на молодь дивилися зверхньо, випивали з ними, потай нюхали кокаїн, але нікому не дозволяли панібратства.

«Компанія зібралась...», — подумала Ірина і невдоволено покивала...

Мати робила вид, наче всього цього не помічає, батько — теж. Місцеві друзі Андрія поводили себе скромно — їм жити у цьому місті, працювати з адміністрацією, не раз бути «запрошеним» і у правоохоронні органи. Старший дружба Ігор Вербний, на прізвисько «Князь», кілька разів підходив до Валентина Кіркуєва — одного з «бригадирів» і просив, щоб його хлопці поводили себе дещо стриманіше. Той погоджувався, але не зважав і не робив жодного зауваження своїм «відморозкам» братам-близнюкам Астаф'євим. Цей циган раз у раз скося зиркав на Ірину, зітхав і поводив себе на весіллі, наче господар. Лише коли з ним поговорив «Ангел» — Жора Енгельман, Астаф'єви перестали матюкатися на повний голос, смалити за столом «план» і чіплятися до гостей з дурними балачками. Валентин завжди побоювався «Ангела».

І тут «на сцену» вплив батько. Він погано сприймав спиртне, але на весіллі був змушений почаркуватися з гостями. Боже, що він мовив! Сказав, що тепер їхня сім'я — велика сила, що тепер вони разом будуть працювати на користь України, що Андрій скоро стане якщо не прем'єр-міністром, то президентом. Потім заявив, що Ірина — найрозумніша дитина у світі, і коли вона закінчить університет, то зробить кар'єру Мадлен Олбрайт. Закликав гостей об'єднати свої капітали і створити потужний промисловий картель, а в понеділок — зареєструвати нову партію, навіть вигадав назву — «Українська партія економічного розвитку», скорочено УПЕР. Потім, у передвиборчій гонитві, можна буде писати гасла на зразок «УПЕРед»! Це й може стати гострим і влучним, як постріл, слоганом. Гості п'яно, але згідливо зааплодували. Краснов кинувся до батька з поцілунками, до нього приєднався бізнесмен-депутат Гаркавий з Дніпропетровська. Утрюх вони, стоячи посеред зали, спочатку обнімалися, потім, забувши про все на світі, стали про щось домовлятися, не слухаючи один одного.

Знову почалися танці. Музики заграли польки, сім-сорок. Захмелілі гості, танцюючи, час від часу налітали на столи. Хтось розбив улюблену мамину вазу з квітами, а в туалеті розстроцив умивальник, зачинився і не міг звідти вийти. Адвокат Ватченко, закрутившись із дружиною в танці, налетів на естраду. Мелодія обірвалася, і музиканти майже пів години лагодили апаратуру під невдоволені претензії «братків», мовляв, знали, що йдете на весіллі працювати, треба було думати, що тут трапляється різне і заздалегідь до цього готуватися.

«Все, як у людей», — невдоволено подумала Ірина.

Андрій сидів сам не свій. Пригадалося, що за час весілля вони з ним не перемовилися й сотнею слів. Більше розмовляв із Князем і молодшим дружбою Іваном Смиком. Її ж розважали Тетяна з Оленою — світелки. У Західній Україні їх називають «дружками». І ще одна радість — братик Василько. Той був розцілований усіма гостями, в кожного посидів на руках, «братки» водили хлопчενя за руку по залі, у закутках показували йому свої пістолети, давали потримати зброю, поклацати спусковим гачком, вийнявши попередньо набої; їхні подружки з малим танцювали.

Потім почалося... Останнім часом з'явилася дивна традиція — переплачувати музикам за те, хто буде танцювати з нареченою. Кіркуєв викликався першим і запропонував сто доларів, якийсь московський гість — тисячу, дніпропетровський — півтори, молодший брат «Князя» Анатолій — дві, митний чин — дві триста. Тоді Кіркуєв запропонував дві з половиною і виграв. Заплатив «лабухам», запросив Ірину на вальс. Під час танцю мовчав, лише кілька разів повторився, що «Анджею» пощастило з дружиною. Наступні торги були набагато скромнішими — від двох сотень до восьмисот доларів. Так Ірині довелося протанцювати не менше п'ятнадцяти танців і з бандитами, і з депутатами, і з бізнесменами. Потім запросила, на прохання батька, спочатку голову обласної ради, потім Краснова і Гаркавого. Усі троє ледь перебирали ногами, були спітнілі та п'яні й стверджували, що Ірина завжди може розраховувати на їхню допомогу, що би не трапилося в житті.

Далі гості перестали слухати старосту, розбилися на нові групки за інтересами. В одному кутку співали стрілецьких та весільних пісень місцеві гості, наддніпрянці в іншому — «Ой, ти хмелю, хмелю мій», «Добрий вечір, дівчино», московити завели своїх — «Рябину-рябинушку» і незмінні «Подмосковные вечера». У цій какофонії, коли в залі від диму тютюну й марихуани сіро, коли гостей перестали цікавити молодята, а багато хто вирішив піти з весілля по-англійськи, прийшли «запорожці» — місцеві босяки років від тридцяти до сорока, і, не знаючи, чиє тут весілля, почали вимагати могорича.

Астаф'єви, раді можливості «розім'ятися», вирішили відлупцювати непроханих гостей, проте серед тих виявилось кілька колишніх, нехай і спитих, боксерів. Бійка вдалася на славу, як і належить на весіллі. Але кіркуєвці мало не зазнали поразки, їх від ганьби врятувала лише кількісна перевага. «Князь», дізнавшись, що таке сталося, кинувся на вулицю, притягнув за шкірку Валентина, виговорив йому, пояснюючи, що сторонніми гостями завжди займаються дружби та староста, тим паче з'ясувалося, що серед «непроханих гостей» були його давні знайомі, з якими колись тренувався. Ігор запросив їх до ресторану, наказав своїм хлопцям допомогти «запорожцям» змити у туалеті кров, посадив за стіл і випив із ними за здоров'я молодих.

Потім з'ясувалося, що й наречений знав цих чоловіків, серед них був його колишній тренер із вільної боротьби, котрий тепер, на жаль, спився. Андрій посидів з ними кількадесят хвилин і випив чарку. Але Ірина була впевнена, що Кіркуєву все зійде з рук. Андрій багато чого вибачав Валентину, за які такі заслуги — не відомо.

...Нарешті весілля підійшло до свого логічного завершення. Свекруха награно жорстко повисмикувала в неї з волосся шпильки, одягнула хустину, чмокнула в губи і сказала: «Файна буде молодичка!». Хто би тільки знав, як їй тоді хотілося спати! Весь минулий тиждень лягала далеко за північ — треба було з одними подругами посидіти за пляшкою шампанського, з іншими... У п'ятницю — вінкоплетини до третьої ночі... Потім, за традицією, була змушена повальсувати з тестем, двоюрідними братами Андрія, дати їм подарунки, потанцювати з друзями, з дружками, тримаючи в них над головами вельон, лише тоді поїхали додому...

Дорогою Андрій міцно обняв її, трішки ожив і наказав хоча б у машині вимкнути відеокамеру. Після цього сказав: «Слава Богу, все закінчилося добре».

...Зашипіли колонки телевізора. Ірина роздратовано зиркнула на годинник — шістнадцять нуль-нуль. Без особливого бажання набрала номер телефону свекрухи, вичавила із себе: «Мамо... До вас Андрій не заїжджав? Може, хоч телефонував?» На що Марина Григорівна із сарказмом відповіла:

— Ні, донечко. А що, вже запропав? Ой, цей Андрій, коли він уже заспокоїться?!

— Ви сьогодні до ресторану підете?

— Та ні, завтра на роботу, я так утомилася, донечко...

...Свекрусі не сподобалася Ірина з першого дня їхнього знайомства. Узагалі важко сказати, кого вона любила — із сином постійно сварилася, чоловіку влаштовувала справжні скандали; Степан Олегович мав три інфаркти через її вдачу. А гудза знаходила завжди, на рівному місці. Важка людина. Коло її інтересів було обмежене роботою в школі, ліжком і книжками, а останнім часом — й безліччю телесеріалів.

Нарешті прийшли подруги: однокласниці Тетяна й Оленка — вчорашні дружки та киянки Ольга й товстуха Інна. Вони були веселі:

мати влаштувала поправини у ресторані, і гостей прийшло не менше, ніж на весілля.

— Усі цікавилися, чому немає молодят, — повідомила Ольга.

Ця рудоволоса й синьоока красуня була трішки лесбійкою.

— Я вже, дівчата, сама не знаю, що й думати. Куди він подівся?! — Ірина роздратовано почала набирати номер телефону чоловіка.

Раптово апарат увімкнувся, й Андрій повідомив: «Іринко, я скоро...». Та зв'язок несподівано обірвався. Знову набрала номер, але операторка вкотре сказала, що перебування абонента є «за межами дії сигналу». Проте дівчина вже не нервувала — почувши голос коханого, на душі у неї відлягло, настрої покращився.

Інна була оптимісткою:

— У перший день чоловіки не втікають... Учора, коли я танцювала з Жорою, він сказав, що у них сьогодні важлива справа, якісь переговори...

Дівчата роздягнулися й сіли за стіл. Ірина знову увімкнула касету з відеозаписом весілля, поставила на стіл канапки, солодощі, спиртне. Тетяна пила лише шампанське. Олена хвацько розкоркувала пляшку. Інна розлила у чарки коньяк і виголосила тост:

— Ну, що, подруго, ти перша з нашої компанії вийшла заміж. Ти маєш усе: машину, квартиру в Києві, чоловіка, через два роки станеш дипломованим перекладачем... Нехай тобі життя стелиться під ноги й надалі!

— ...Як шлюбна ніч? — поцікавилася Ольга.

— Як ніколи, — усміхнулася Ірина, — попадали й поснули, наче вбиті. Раджу вам зі свого досвіду: не робіть таких весіль. Скромно, осіб на п'ятдесят найближчих родичів і друзів — цього вистачить.

— Якби все залежало від нас... — зітхнула Тетяна, котра після Нового року мала виходити заміж за «Князя». — Ігор хоче влаштувати весілля мінімум на двісті осіб...

— Ох ці нові українці! — зареготала Оленка. — А я, мабуть, не скоро заміж вийду. Мій Роман щось не поспішає... Ще й позавчора напився, як та свиня, що навіть на весілля не спромігся прийти. Каже, що цілісінький день пролежав — мав таке важке похмілля.

— Журналісти — всі пияки, — вирішила Ірина. — Покинь його. Знайди собі якогось нормального мужика з грішми, із перспективами.

До речі, на весіллі вчора було багато такого добра.

— Люблю я його, дівки, — зітхнула Оленка.

Інна знову розлила коньяк у чарки і знехотя запитала:

— А що, ми навіть нічим не закусимо?

— Із такою комплекцією ти б утрималася від їжі, — зробила зауваження Ольга.

— Мій Османчик сказав, щоб я не скидала ваги, бо перестане любити!

— Забере він тебе до себе у гарем, закриє у чотирьох стінах, і через кілька років ти станеш, як бочка, — вирішила Ольга.

— По-перше, в них на Кіпрі немає гаремів, по-друге, хто б туди їхав?! Хоче, нехай тут залишається.

Ірина принесла й поставила на стіл нарізане м'ясне і салати. Інна задоволено окинула поглядом подруг.

— За тебе, колежанко, — виголосила тост Оленка. — Дай Боже тобі щастя, і щоб Андрій більше ніколи себе так не поводив, як сьогодні!

Ірина випила, відштовхнула від себе келих, і він ковзнув по столі. Алкоголь підігрів роздратування; не закусуючи, запалила й сказала:

— Знаєте, що зараз для мене найгірше?.. Очікування. А знаєте, що раніше було найприємнішим, коли ми тільки зустрічалися?.. Очікування... хвилини, коли він приїде на кілька днів, і ми зможемо залізти у ліжку, щоб весь цей час не вилізати з нього... Так що не поспішайте заміж, подруги, бо те, що вчора було задоволенням, сьогодні стає обов'язком.

* * *

На поправинах було нудно. Гості, що вчора потоваришували, здавалося, на віки вічні, сьогодні ледь упізнавали одне одного. Краснов приїхав із готелю першим та випив з охоронцем пляшку рому. Дочекавшись появи Гуцула, подякував за все, запросив у гості і, тричі слиняво розцілувавши на прощання, поїхав в аеропорт.

Гаркавий добре виспався, прийшов разом з іншими гостями, на горілку дивитися не міг, посидів, довбаючи виделкою в тарілці, потім рішуче звівся і теж попрощався з господарем. Інші «вельмишановні» гості також довго не сиділи, дякували й поверталися додому. Залишився другий ешелон — друзі Андрія, окремі чиновники та

депутати облради. Музикантів на цей день не запрошували, грав магнітофон, і мало хто танцював.

Кіркуєв сьогодні тримався, наче минулого дня й не пив. Астаф'єви почувалися не гірше.

— Учора капітально «лоханувся», — вирішив Валентин, — дві з половиною «штуки» заплатити «лабухам» за те, щоб потанцювати з цією козою! Не зрозуміло тільки, чому саме їм.

— Вони вчора непогано заробили, — погодився Мишко, кінчик його довгого носа рухався у такт із губами.

— Я одним глазом поцітав, — підтримав Сашко, — «штук» вісім баксів. А кому вони вобше платять?

— Прикидаєте, скільки вони «бабла» гребуть? — замислився Валентин. — Так, давайте бистренько беріть трьох «биків» і — до «рукоблудителя» групи, хай не розслабляється. Скажіть, що вони «попали» на вісім «штук». Якщо сьогодні не віддадуть, завтра буде десять... Моїх — п'ять, решта — ваше.

Астаф'єви кинулися виконувати наказ. Валентин про щось поміркував, зважився і підсів за стіл до московських «крутих» гостей. Ті сиділи втрьох, як засватані, майже ні з ким не спілкувалися, випивали мало, лише про щось стиха розмовляли між собою.

— Привіт, «бродяги», — привітався Кіркуєв. — Можна біля вас?

— Присідай, браток, — запросив пикатий тип на прізвисько «Сич». — Не знаєш, чому сьогодні Анджея немає?

— Не знаю. Телефоную йому на мобілку — глухо.

— А ти куди своїх пацанів «заслав»? — поцікавився «Аркадій».

— Та так, нехай не розслабляються, — відповів Валентин. — Курнем? У мене хороший «план».

— Як кажуть, за здоров'я молодих можна й курнути, — усміхнувся «Фашист».

Гості задиміли, пускаючи по колу папіросу, випили по чарці, але особливого бажання розмовляти з Валентином не мали. Тим більше, що він раптом почав нарікати на Андрія, мовляв, не поважає гостей, а люди здалеку приїхали... Зрозумівши, що тут йому «не світить», Кіркуєв пересів за інший стіл, до місцевих «братків». Принаймні серед них почувався важливою персоною. Ті теж намагалися дізнатися, чому немає Андрія, та Валентин удав, наче знає, проте сказати не може —

таємниця. Самого ж дратувало це незнання і те, що Анджей кудись поїхав із Князем, Ангелом та Смиком. Не зрозуміло, чому його не попередили і не взяли із собою. Раніше такого ніколи не траплялося.

Узагалі, останнім часом Андрій став більше уваги приділяти бізнесу. Набутий роками серйозний авторитет тепер почав працювати на нього. У минулому залишилися «наїзди», «розборки», всі стосунки між бандитами перейшли у дещо інший вимір, коли справи можна було залагоджувати шляхом звичайних телефонних перемовин. Але залишилося ще досить брудної роботи — конкуренти, боржники, яких треба вишукувати по цілому світі, або ж ті, хто пхає свого носа не у свої справи, «стукачі». Вони залишалися на совісті Валентина. З ними вчиняли по-різному: когось карали, гвалтуючи, в когось викрадали автомобілі, когось пускали по світу з торбами, а хтось зникав безслідно...

Кіркуєв несподівано налив собі повну чарку горілки і випив. Усе це йому не подобалося. Його становище, ставлення до нього Князя, Ангела, Смика... Навіть Андрій останнім часом почав віддаляти його від себе. Це тільки у фільмах про італійську мафію посада ката почесна, насправді таких людей мало хто поважає. Їм, бізнесменам, і таким, що підійшли на крок ближче до влади, не хочеться почувати себе пов'язаними брудними справами, не хочеться відчувати на своїх руках кров, не хочеться навіть думати, що вони причетні до кривавих справ. Вони відмежувалися від усього, і лише дають вказівки або ж радяться, як і з ким треба вчинити.

Валентин глянув на годинника. Треба йти. Ось і гості стали розходитись... Та враз у залу із сяючою усмішкою ввалився Андрій у супроводі друзів. Усі чомусь були вдягнені у спортивні костюми не першої свіжості.

— Дайте мені телефон! — вигукнув наречений. — У мого розрядився акумулятор!

Отримавши мобільник, набрав номер додому і, привітавшись із дружиною, вибачився за сьогоднішній день та сказав, що зараз за нею приїде машина. Гості ожили, стали вітатися з нареченим. Валентин начепив на обличчя усмішку, підійшов до Андрія, обняв його і стиха запитав, що сталося. Той упівголоса відповів: «Князя поранено в руку, наша «тачка» — мов решето, порятували бронежилети». — «Чому ж

ти мені нічого не сказав?! Я б організував охорону!» — «Не уявляв, що все так закінчиться... Зараз бігом бери дві машини, шуруй за Іркою з подружками і привези їх сюди. Збери сьогодні всіх своїх «биків». До речі, де ті відморозки Астаф'єви?.. Бери людей Князя й організуйте охорону... Для тебе буде робота...»

Валентин згідливо кивнув. Андрій підійшов до москвичів, стиха з ними перемовився, вибачився за сьогоднішній день.

— Ви можете залишитися ще на два дні? — запитав. — Закінчимо нашу справу. Я сьогодні майже повністю закриття питання.

— Нам сподобалось ваше містечко, — відповів Сич. — Люди тут хороші, гостинні, готель непоганий. Чому б не залишитися?

Андрій полегшено всміхнувся, підійшов до тестя:

— Василю Васильовичу, у мене до вас важлива справа. Треба буде її завтра, крайній термін — післязавтра вирішити. Йдеться про більш як пів мільйона доларів.

Батько задумався, примружено глянувши на зятя.

— Те, про що ми говорили два тижні тому? — здогадався.

— Саме так.

— Вирішимо... А сьогодні давай уже сідай за стіл.

— Зараз, я ще відійду на хвильку, поки Ірини немає.

Пішов у робоче приміщення, де Ангел неуміло перев'язував руку трохи вище зап'ястя Ігорю.

— Як ти? — поцікавився.

— Зараз поїду до Карловича, підремонтую, — віджартувався Князь.

— Ми дивом уцілили, братва, — передихнув Ангел. — Але й влетіли капітально. Як будемо викручуватися?

— Як завжди, — сердито сказав Князь. — Але цим собакам я не подарую! Добре, що у мене була граната. Навіть сам не знаю, для чого її взяв...

— Через пів області пішки! — істерично зареготав Андрій. — Сорок п'ять кілометрів! І це, практично, у день мого весілля!.. Гаразд, на сьогодні забуваємо. Я наказав Валіку організувати охорону, на нього можна розраховувати.

— Даремно ти йому так довіряєш, — вирішив Ангел. — Слизький циганюра. Продасть.

— Поки що все в наших руках, — запевнив Андрій.

За пів години приїхала наречена. Молодята зустрілися у центрі зали, наречений поцілував її довгим пристрасним поцілунком під захочувальні оплески гостей. Свято продовжувалось.

Ірина, сідаючи за стіл, вже під хмільком, тихо попросила Андрія:

— Пообіцяй, що це було востаннє.

— Обіцяю, кохана.

* * *

У понеділок вранці Андрій був у тестя на роботі. Василь Васильович зробив каву, поставив на стіл коньяк і запитально глянув на зятя.

— У п'ятницю наша фірма отримала спирт з Угорщини, вісім тисяч тонн, — повідомив Андрій. — За паперами він проходить як дизпаливо для львівської залізниці. Нам потрібно легалізувати цей спирт, отримати ліцензії і перегнати у Росію.

— А як ви закриєте кінці із соляркою?

— Власне, у цьому вся справа. Ми маємо угоду на поставку львівській залізниці дизпалива... А наші партнери, м'яко кажучи, нас підставили. Коли б не вони, все грало б до мікрона. Учора через них і запізнився на весілля.

— Що ж, у мене є вісім із половиною тисяч тонн солярки, щоправда, призначені на збір цукрового буряку, але... по-перше, цього замало, по-друге, колгоспи завжди самі викручувалися. Захочуть мати цукор — зберуть. Передамо вам на зберігання солярку до майбутньої посівної кампанії... Зі спиртом теж проблем не буде, ліцензію отримаєте.

— Бажано сьогодні ж.

— Е-хе-хе! Швидке рішення таких питань, зятю, вимагає швидких грошей — зрозуміло, що не для мене. Орієнтовно доведеться викласти не менше сорока тисяч доларів усім — від податкової до митної служби, ну, і про шефа не забути, — показав пальцем угору.

— Ми ж на церкву перегнали всю нашу техніку.

— Я не про Того шефа!.. Про мого безпосереднього — Теодора Даниловича!

— Знаєте, тату, для Швеця буде надто жирно! Ми за свої кошти вибудували йому таку хатину, що з його боку брати з нас хабарі, маючи у цій справі свої інтереси...

— Гадаєш, він тільки для себе бере?

— Утім, про що ми говоримо? — знизав плечима Андрій. — На цій справі заробимо понад шістсот тисяч доларів готівки, за умови, що маємо з літра спирту всього-на-всього вісім центів. Якщо ж «відкат» візьмемо спиртом і я у себе зроблю горілку, будемо мати не менш ніж сімсот п'ятдесят тисяч із урахуванням усіх затрат. Ваші, як завжди, вісімнадцять відсотків.

— ...Так, і треба не забути про нашого шановного заступника голови облдержадміністрації з економічних питань! — зареготав Гуцул. — Без нього ми нічого не зможемо вирішити з паливом!

— Він знову написав якусь книжечку? — здогадався Андрій.

— Так, і треба допомогти видати.

— Яка плодovита й творча людина! — знущально. — За рік видав п'ять книжок — і вірші, і спогади, і економічні розробки! Навіть казочки! Напевно, писав для недоумків... Цікаво, хто їх читає? І що він робить з тими книжками?

— У мене скоро буде бібліотека видань пана Завади. Щоразу, треба чи ні, дарує мені свої твори, наче не пам'ятає, що вже дарував: на Новий рік, на Різдво, на Василя і так далі, і не лише мені — усім, протягом року. Найцікавіше, що підписує тими ж словами. У чоловіка фантазії — нуль!

— До речі, можу зорганізувати йому навіть п'ятитомник, включно зі збірником статей і промов, які він виголосив із часів Льодового побою тиражем десять тисяч; є у мене один видавець.

— Було б добре.

Родичі випили по чарці коньяку.

Василь Васильович закусив обкомівським бутербродом — сир із лимоном, подивився на зятя і сказав:

— А тепер у мене до тебе буде прохання... Мені потрібна застава під кредит на п'ятсот тисяч доларів.

— А хіба в області є ще організації, які можуть мати таке майно? — здивувався. — Здається, все вже розкрадено й поділено.

— Є одна автоколона... Потужний парк, тільки директор затятий, не хоче йти з нами на співпрацю! Області на наступний рік потрібно закупити нові комбайни у Німеччині...

— Чергова показуха?

— Треба якось перед начальством викручуватися, показати, що крім недоліків у нас є й «доліки». Але той директор заявив, що не збирається з нами зв'язуватися.

— А хто саме бере кредит?

— Агрофірма «Колос».

— А-а, знаю їхнього голову товариша Кравченка. Як його до цього часу не посадили? Прокрався на мільйони! До речі, він же ж комуняка. І ви з ним маєте якісь справи?

— У нього такі покровителі у Верховній Раді, що нам із тобою й не снилися, зятю.

— Ну, а який вам із того зиск?

— А ти рідко тут буваєш, не бачиш, що давно час робити ремонт? Що востаннє його тут робили за блаженної пам'яті першого секретаря. Подивись, які меблі нам дісталися у спадок від комуністичного режиму!

— Ага, і один із лиходіїв-комуністів зробить послугу сучасним патріотам-демократам — ремонт як спокуту за гріхи попередників! Геніально. Гаразд, мої хлопчаки поговорять із тим директором. Як його прізвище?.. Морквина?

— Петрушка Давид Сергійович... Далі, сину... Скоро відбудеться призначення нового начальника міліції міста — молодого, злого і працьовитого. Ви спробуйте хоча б цих пів року сидіти тихенько, нехай чоловік трохи обживеться, попробує доброго. Я не хочу ризикувати своїм іменем та посадою. Сам знаєш, часи непевні... Та й тобі варто відмежуватися від того сміття, що було на весіллі.

Андрій креснув зубами.

— Інші твої гості також були не кращі, — докоряв Гуцул. — Смалили якесь зілля, нюхали, під столами повно використаних штрикавок...

— Ваші колеги теж не давали собі в кашу наплювати — обригали всі туалети, в підсобці трахали дівок, так що, тату, вони нічим не кращі.

— Розумієш, є традиції, є порядок, за яким одні люди можуть собі дозволити щось зайве, а інші — ні. Тим паче — алкоголь і наркотики...

— Дискримінація, — посміхнувся Андрій. — Ваш бізнес тримається на ділових людях, а мій — на крутих, і ви не раз користувалися моїми послугами, як і я вашими. Я розумію, що вони, ці Астаф'єви — хами, я розумію, що багато хто не мав права поводити себе так, як поводити.

Але ж це було моє весілля, і мої хлопці повинні були відпочити так, як це у нас заведено.

Гуцул розвів руками, мовляв, роби, як знаєш.

— До речі, тату, може, досить переганяти пальне з Москви від Краснова через Угорщину в Україну? Ми на цьому втрачаємо значні суми. Поки енергетична криза була нам вигідна, можна було дозволити собі мати на тонні два долари — на загальному обігу набігали непогані суми. А що, коли ми створимо тут спільне підприємство, наприклад, з мадярами чи поляками? Тоді без зайвих затрат скуповуватимемо у них, тобто у себе, на місці пальне, а гроші переганятимемо в західні банки. Тим більше, таким «еспе» завжди можна влаштувати пільгове оподаткування... Таким чином ми зіб'ємо ціну на пальне у регіоні на кілька центів, і, гадаю, пан Завада захоче працювати з нашим підприємством першочергово.

— Хороша ідея, Андрійку, — погодився тесть, — тільки з Києвом буде складно порозумітися, вони з цього мають свої гроші...

— Але ж ми можемо працювати паралельно — поки українськими дорогами їздять машини, для всіх вистачить і роботи, і грошей.

— Треба буде подумати. Знаєш, це досить ризиковано вклинюватися у налагоджену схему, щось змінювати, не узгодивши з людьми, від яких ми залежні...

— Тату, у Тернополі вони нас не дістануть, я тут стою, як «Кльопана мати». І не обов'язково цим людям щось знати. Які у них до вас можуть бути претензії? Нехай звертаються до мене!..

У двері постукала секретарка і зазирнула у кабінет.

— До вас зі Спілки політ'язнів та репресованих, — повідомила, — їм призначено.

— Скажіть, нехай почекають, у мене термінова нарада!

Двері зачинилися, і Василь Васильович невдоволено закотив очі:

— Як вони мене дістали — то приміщення їм дай, то меблі, то фінансуй, запрошують на якісь свої заходи. І я повинен іти, слухати цей старечий маразм, обіцяти грошей. А де ж їх узяти?! І коли б тільки оці приходили! Це ж розвелось зараз жебраків! Старе, ледь ногами перебирає, за ним уже грабарі з лопатами шукають... Та сиди вже дома, чого швендяти?! Ні, лізе сюди, розповідає, що вболіває за Україну, скаржиться на злидні! Хіба я їм ту пенсію виплачую?! Колись

наказав ліфт відімкнути після дев'ятої години, то ці старі пердуни приперлися на восьмий поверх пішки! Альпіністи! Сиділи б краще вдома і внуків няньчили!

Андрій знехотя реготнув:

— Нічого, тату, будуть через півтора року вибори — для всіх гроші знайдуться, правда?!

Василь Васильович також зареготав:

— Ну, а ти мене підтримаєш, еге ж?

— Буду вашою довіреною особою на виборах!

Андрій вийшов від тестя. На вулиці його чекала машина з охороною.

— За нами стежать, — повідомив один із братків. — Від самого ранку тут крутяться дві «тачки», здається, менти.

— Робота у них така, — зітхнув Андрій. — Паняй в офіс.

На фірмі його вже чекали Ангел із Князем.

— Як рука? — привітавшись, поцікавився у пораненого товариша.

— Перебило променевою кістку, Карлович ще вчора зробив рентген і наклав гіпс. Буду з ним ходити місяці зо два, як мінімум.

— Це не страшно. Якщо хочеш, можеш узяти відпустку й поїхати кудись у Європу.

— В Альпи, — зареготав Ангел, — їздити на лижах.

— Я нікуди не поїду, мужики, — вирішив Ігор. — Треба довести цю справу до кінця. Що каже Гуцул?

— Він нам допоможе, але й ми йому повинні. Треба з Петрушки вибити заставу під кредит на п'ятсот тисяч.

— Такі кредити беруть не для того, щоб повертати. З нашого боку буде негарно, — вирішив Ангел. — Він завжди нам допомагав, його автопарком ми користувалися, як хотіли.

— Ним користувалася й облдержадміністрація, — усміхнувся Андрій, — і це їм не заважає витирати об нього ноги. Тепер до наших справ... Завтра треба Кіркуєва з Астаф'євими відіслати до Києва. Переговори вести з цими виродками не будемо, правильно?

— «Мочити!» — вирішив Ігор. — Тут і думати не варто. Тільки чи вони впораються?

— Це їхня робота! — вирішив Ангел. — До речі, Андрію, ти знаєш, що вони вчора встругнули? Забрали гроші в музикантів, які ті отримали за танці з нареченою. Вісім тисяч!

Андрій вилаявся:

— Ну, і що з такими паскудами робити? Абсолютні відморозки, у них узагалі немає гальм. Що люди будуть про мене у місті говорити? Що я — жлоб?!

— Найцікавіше, що це була ідея Кіркуєва, — продовжував накручувати Ангел.

— Він завжди мене підводить, — вирішив, дещо заспокоївшись, Андрій. — Нічого, я з ним сьогодні поговорю.

— Ти вже говорив, і не раз, — не вгавав Жора, — і чим це все закінчувалось? Знаєш, те, що він тобі колись врятував життя, і те, що він виконує не найприємнішу роботу, — ще не причина так до нього ставитися. Таких, як він — десятки, тільки свисни.

Андрій знервовано глянув на Ангела і відповів:

— Мені вирішувати, що та хто буде робити. За все відповідаю я! І розбиратися зі своїми «бригадами» я теж буду самостійно!

Ігор лише зітхнув, із розумінням поглянувши на Юрка.

— Погано лише, що ти не прислухаєшся до наших думок, — пробурмотів під носа Ангел.

Андрій зробив вигляд, що не почув цього.

* * *

Ірина поверталася до Києва у вівторок вранці своєю «тойотою». З нею — Інна, Ольга та Оленка, котра вирішила погостювати у Києві. Її коханий Роман десь загуляв і вже три дні не давався чути. Дівчата накрутили подругу, і та, взявши на два тижні відпустку, поїхала з ними у столицю.

Дорога була приємною. Ірина вела машину, як на перегонах, потім на місце водія сіла Інна і показала своє уміння. Ольга теж попросилася сісти за кермо, але боялася дороги, кожної зустрічної машини, постійно гальмувала. Ірина вирішила, що з такими темпами вони не доїдуть і до завтра. Олена почувалася у цій компанії затюканою провінціалкою, намагалася палити, як дівчата — цигарку за цигаркою, тож скоро у роті не було чим і плюнути.

У Київ дісталися в обід. Інну біля метро «Святошино» вже чекав її Осман на «джипі», Ольгу підвезли до «Політехнічної» — мала там якісь справи, а подруги-однокласниці поїхали на Либідську. Олену

заворожила велич столиці, її розміри, потік машин, у який упевнено вклинювалася «тойотою» Ірина. Вона, не виймаючи з рота цигарки і увімкнувши на повен голос магнітофон, у такт музиці експресивно крутила головою, барабанила пальцями по керму і лаяла водіїв авт, котрі заважали їй просуватися по проспекту Перемоги. В її лайці найпристойнішим словом було «козел», що вельми здивувало Олену, оскільки раніше такого за подругою не помічала.

У квартирі, кинувши сумки в коридорі, Ірина втомлено упала на диван і з насолодою потягнулася. «Нарешті вдома, — сказала. — Хто б міг подумати ще два роки тому, що я буду прагнути з Тернополя сюди!» Олена стояла в дверях, оглядаючи помешкання із сучасним ремонтом, меблями, апаратурою.

— Як тобі моя хатинка? — поцікавилася Ірина. — Поки довела її до пуття, всі нерви з'їла. Батько хотів зробити скромно, щоб не привертати уваги, мама — по-іншому, щоб на стінах шпалери, килими, Андрій — по-своєму, «по-модньому». Я думала, що всіх їх пошлю під три чорти. І вийшло — сама бачиш, що.

Олена не могла зрозуміти, чим не задоволена подруга, адже більшість її знайомих просто хотіли мати звичайний дах над головою, чотири стіни й канапу, щоб спати. Вона сама до цього часу жила з батьками і на найближчі десять років не розраховувала на окреме житло.

— Із жиру ти бісишся, Ірко, — вирішила.

— Мабуть, що так, — хвильку помовчавши, погодилася та. — Тільки, знаєш, усе можна пізнати у порівнянні. Ольга, наприклад, живе у таких умовах, що нам із тобою й не снилися: її батько працює у «Нафтогазпром-Україна» — не остання людина. А Інні її Осман купив квартиру в центрі за сто п'ятдесят тисяч, і ремонт у ній стільки ж коштує. То можеш собі уявити, як почувуюся перед ними... Та ти не зважай, заходь, роздягайся. Зараз щось перекусимо, вип'ємо, поговоримо, як давні подруги, бо ж останні три роки такої нагоди не було.

За хвилю на кухні затишно зашипів газ під чайником. Ірина розкрила пакети з їжею, котрі прихопила з дому, розклала наїдки на тарілки. «Так хотіла всі ці дні випити, що аж мене тіпало», — сказала й поставила на стіл пляшку коньяку.

— Як перші дні відчувати себе заміжною? — поцікавилася Олена.

— Знаєш, ми з Андрієм прожили три роки, тому нічого нового для мене не сталося.

— А де ви познайомилися?

— У Києві, він тут переховувався від ментів. Ми зустрілися на дискотеці «Спліт». Я його відразу впізнала — колись жив поруч з нами; коли ще під стіл пішки ходила, він уже з дівками у під'їзді цілувався...

— Да-а, ти цілеспрямована людина, Іринко, а я... Вступила до інституту — покинула, не було чим платити за навчання; пішла на роботу, обіцяли мені зарплату сто доларів на місяць, тепер платять ледь двадцять, та й те через раз... Тепер не знаю, що робити далі.

— І як ти живеш? — жахнулася.

— Як усі... Батьки допомагають.

— А твій Роман? У нього ж своя газета — рекламний тижневик, гроші якісь повинні бути. Нехай бере до себе! Що це за мужик, що не може забезпечити тобі умови? «Двадцять доларів», «сто доларів»! Хіба це гроші?! Я тебе не розумію!

— Ти плутаєш Тернопіль і Київ, своїх батьків і моїх, свого коханого і моє щастячко... Він навіть близько не заробляє серйозних грошей, а що заробить — пропиває зі своїми приятелями у кнайпах. Я, коли хочу його побачити, іду ввечері у «Музу» чи «Зустріч», і там обов'язково якщо не знаходжу, то дізнаюся, де він може бути.

— Уявляю, з ким він водиться, якщо сидить у таких місцях.

— Просто кращого він собі не може дозволити, хіба десь-колись, та й те на халяву.

— Тоді я геть не можу зрозуміти твоєї логіки. Ти — красива баба, повинна дорого вдягатися, їздити на машині, ну, а відпочивати не в «Музі», а принаймні... навіть не знаю... хоча б у «Калині», тим більше, тепер тебе там будуть обслуговувати за дякую. Ні, Оленко, ти взяла неправильний курс у житті. Мужик — тільки тоді мужик, коли він може утримати на належному рівні жінку, яку кохає. Інші — ну, хіба для розваги...

— Я теж над цим міркувала — злидні дістали. Але коли він пригорне мене, скаже у своїй галичанській манері: «Моя ти малесенька, ти така

файненька, не гнівайся на свого старенького, дай цьом...», — все, топиться моє серце.

— Це не для мого розуму.

— Хочеш сказати, що якби твій Андрій, не дай Боже, збанкрутував чи не був багатим, ти б з ним не водилася, або коли б у тебе батьки не були при грошах, він би не став зустрічатися з тобою?

Ірина примружила свою лисячі оченята, посміхнулась і в'їдливо відповіла:

— Тоді ми з ним не зустрілися б!

— ...Знаєш, я вже кілька днів хочу тебе запитати... Навіть важко підібрати слова...

— Знаю! Чи не боюся я, що з Андрієм щось може статися? Ти це хотіла запитати?.. — враз роздратовано. — Ні, не боюся. Чула приказку про тих, хто ризикує і п'є шампанське? Так ось, голубонько, я не можу зрозуміти людей, котрі постійно скаржаться на свою злу долю і нічого не роблять для того, щоб змінити її. Гадаєш, Андрію все, чого він досягнув, давалося легко? Ти ж собі не можеш уявити, щоб твого Ромасика кинули за ґрати за вимагання, або ж щоб він переховувався від правоохоронних органів, ризикував своєю голівкою... Ти вважаєш, що мій батько — випадкова людина у владі й не заслужив того, чого досяг?! А хто з мегафоном у руках проводив перші маніфестації Руху та Меморіалу, кого переслідували кагебісти та менти? Хто перший відповів би головою за такі свої вчинки? Чому в перших рядах не було твоїх батьків?! Ми з матір'ю тоді щоночі чекали, що батька прийдуть і заберуть, а ви — спали спокійно. Люди, які зуміли, які захотіли ризикнути, поставили на карту все: здоров'я, життя своє та рідних, чому вони не можуть мати чогось більшого, ніж інші? Якщо розібратися, то й твій батько міг бути при владі, а він, певно, до цього часу не здав свого партійного квитка!

Олена промовчала. Тоді налила у чарки коньяку, мовчки випила, якусь хвильку мрійливо подивилася у вікно, стримала сльози і відказала:

— Напевно, ти маєш рацію. Тільки я не в усьому з тобою згідна. Не кожен може ризикнути, не кожному випадає така нагода і не в кожного є можливість. Наприклад, твоя Інка, здається, мало чим ризикувала...

Ірина роздратовано випила теж.

— Знаєш, Оленко, дивлюся на тебе, як на тупу теличку. Гадаєш, де вона познайомилася з Османом? Правильно, у нічному клубі... А ти піди у нічний клуб, нехай тебе ще хтось запропонує підвезти додому на машині, або ж візьми таксі... Її не раз вивозили у ліс, і гвалтували, і пішки доводилося повертатися не знати звідки — у дощ, у сніг, у мороз! А вона все одно ризикувала! Обтріпається, як курка, синці зійдуть... Їй хотілося нормально жити, відпочивати; набралася досвіду, стала обережною у знайомствах, потоваришувала з бандитами, і, повір мені, не одному заради власної безпеки, як то кажуть, надавала сексуальні послуги, але не за гроші, а по-дружньому. Гадаєш, її Османчик-засранчик так спокійно працює у Києві тому, що він такий крутий?! Ні, бо Інка дружить з бандитами! І тепер їй не доводиться лягати під них, коли скажуть, тепер вона знає десяток проституток, яким у разі потреби телефонує і привозить їх хлопцям... І її батьки за навчання не платять — навпаки, вона їх утримує, допомагає. А їй вже не двадцять один, як нам, а двадцять сім — не дівчинка.

Олена, вислухавши подругу, заспокоїлася, сльози висохли, замислилася над почутим. Знову розлила у чарки коньяк.

— Я ніколи не дивилася на життя під таким кутом. Із дитинства читала любовні романи і думала, що любов — рушій цивілізації, культури, основа всього живого... Дивно все це. Вірші, ілюзії... А Роман гуля-а-ає, скурвий син. І те, з такими страшилками, що мені іноді дивно стає, як він їх може цілувати.

— Ну, подруго, ти абсолютна дурепа, коли, знаючи це, терпиш, сидиш без грошей і говориш про любов.

— А твій не гуляє? — викликом.

— Святих немає, Оленочко. Але, повір, є різниця, коли розслабляється чоловік, втомлений справами, роботою, у сауні, навіть не для того, щоб власне когось трахнути, а для того, щоб зняти стрес, відпочити, і не на шкоду сім'ї. А такі кобелі, як Роман, — у них немає нічого святого, заводять романи на стороні, морочать голову і одній, і другій, і сенс їхніх гульок — аби було, щоб потім обговорити свої походеньки з товаришами за пляшкою-другою.

— Ти мого Романа цілком зганиш. Він також працює, і також, як ти кажеш, знімає стреси... скотина! Уявляєш, я колись йому кажу: «Відріжу!», а він: «Що ж ти без нього будеш робити, моя маленька?!»

Ірина криво посміхнулася:

— Взагалі, у таких ситуаціях будь-які поради зайві, подруго. Може, я теж колись закохаюся в якогось пияка і тішитимуся, коли він приходитиме додому та буде товкти мені пику, для порядку, аби-сь знала!

— Не дай тобі Боже такого! ...Знала би ти, Іринко, як мені хочеться вилізти зі злиднів, з того болота! Закінчити інститут, стати на ноги, знайти хорошого мужика! Як мені з моїм характером важко! Ти радиш ризикувати, а я, напевне, наробила б тільки дурниць, ризикуючи!

— Я спробую тобі допомогти, — враз захмелівши, вирішила. — Я знайду тобі роботу в Києві, доларів на триста-чотириста, зможеш платити за навчання. Але поки що нічого не обіцяю. Поговоримо завтра з Османом, батьком Ольги. Яюсь воно буде, тож не поспішай повертатися додому, розслабся, забудь Романа і подумай про себе, о'кей?

— Навіть не знаю, як тобі буду дякувати, Іринко...

* * *

У Василя Васильовича на столі лежала газета міської ради народних депутатів «Тернопіль вечірній». Її щойно приніс шеф і невдоволено тицьнув під носа фейлетон «Братва гуляє», підписаний псевдонімом «Цуцунько», де від імені собаки розповідалося, як гуляється на весіллі.

З дещо тупуватим галицьким гумором автор розповідав:

«Найліпше то є псяче весілля. Нігди так файно сі не забавиш, як там. Але то мій господар знати не хоче і но раз на пів року водит до сусідчиної суки, старої Жучки. Її перетягали всі пси з Білецької вулиці, то й я мушу. «Природа бере своє», — кажуть люди... Але яюсь-то я нашкодів йому в хаті, та й він вигонив мене з дому! Яке то щастя, дорогі мої псоньки! Можна вар'ювати цілісінькими днями, красти ковбаси на базарі, парпатися у смітниках, гидити, де заманеться, і тримати в страху всю вулицю... Скоро я став авторитетом у нашій банді...

...Наша братва зібралася на сходняк і вирішила, що час породичатися з породистими собаками, які мешкають за плотом... Шоб все було файно, по-псячому, запросили гостей, і не звідкись там, а з

м'ясокомбінату! ...Мене, як найавторитетнішого, вибрали молодим, дуже вже мені ся сподобала тая болонка, що її тато — бультер'єр...

...Як ми файно ся забавляли! І вив нам товстий гість — бульдог із-за канави «Помосковные вечера», і так стрибали та крутилися одне перед одним, що гілки на *каліні* поламали! А щоб усе було по-взрослому, торчали — нюхали кізяки, старі шкарпетка і сиділи на голках у ялиннику. Та тії скурвії сини з-за плоту, то таки добрі штукарі: заким ми балделі, вони собі наших сук — і гайда до лісу...

...Боженько ти наш пєсячий, дай нам здоров'я і розуму не потрапити до рук гицлів, і нехай господарі нас не шукають — ми самі тут, на вулицях, якось, покеруємо...»

Гуцул подумав, що це — удар у відповідь: пів року тому «Тернопільська газета» розписала, як справлялося п'ятдесятиріччя міського голови, а також про його нову молоду коханку, котрій подарував трикімнатну квартиру. Втім, там все було правдою, жодного голого звинувачення — на день народження Мжичного прибув увесь спектр кримінального світу регіону, на столі стояв коньяк «Наполеон» та горілка «Мжичівка» з етикетками із зображенням міського голови. У першому випадку той був у костюмі Бонапарта, в іншому — стилізований Шевченко, — посильний внесок «Спиртотресту»; м'ясні вироби — спецзамовлення з м'ясокомбінату і таке інше. Але ж не у тому справа. Більшість продуктів, оренда банкетної зали, музиканти, автотранспорт і все інше було оплачено грошима міської ради!

А хто може звинуватити, що він або ж Андрій витратили на весілля хоча б копійку державних коштів? А його порівнюють з бультер'єром! Доньку назвали «болонкою», — «Цуцунько», щоб його шляк трафив!

Василь Васильович зателефонував до Андрія:

— Читав?

— Читав.

— Що скажеш?

— А чи варто взагалі на таке звертати увагу? По-перше, тираж газети — три тисячі, до читачів дійде, приблизно, тисячі півтори, з них п'ять сотень — за передплатою для своїх, вони і без того все знають, порегочуть, як дурники з цвяшка, інші читачі, може, зрозуміють, але погоди не роблять.

— Шеф злий, там про нього сказано, наче він — облізлий імпотент з претензіями на батьківство в усьому районі «Задрипанців».

Андрій зареготав.

— Гарзд, тату, ви заспокойте вашого «Задрипанського» боса Теодора «Давиловича», поясніть йому ситуацію з тиражем і таке інше, ми зараз скупимо всі газети, що є в кіосках... Я не буду нікого зачіпати, але давайте поміркуємо так: Мжичного через місяць-другий перетягнуть до Києва, а що ми йому можемо зробити мерзенного?

— Також зорганізувати якусь публікацію?

— Для чого так низько опускатися? Нехай чоловік їде, тільки б мав на чому... Він, я чув, нову машину своїй Оксані придбав майже за тридцять тисяч «у.о.». Машинка хороша, нова...

— Як вважаєш за краще, зятю. До речі, наші справи з кредитом рухаються?

— Завтра мої хлопці поїдуть до Петрушки, поговорять, бо кілька днів його не було в місті.

— Я виконав усі наші умови, тепер зобов'язаний людям...

— Не хвилюйтеся, тату, до кінця тижня він сам до вас прийде і буде просити, щоб ви взяли його майно під заставу.

— Тільки ви там не дуже, щоб не заявив у міліцію.

— Є тисячі засобів не дати йому цього зробити.

— Отже, я на тебе сподіваюся.

Василь Васильович поклав слухавку. Розмова з Андрієм не принесла заспокоєння, а чомусь лише посіяла розпач. Він автоматично зателефонував доньці на мобільний, вона саме була на перерві, запитав про здоров'я та успіхи, потім набрав номер телефону до Краснова, коротко переговорив про побіжні справи, про це ж перемовився з Гаркавим, але тривожне передчуття чогось недоброго не спало з душі. Пригадав, що уночі снівся поганий сон. «Взагалі, — подумав, — даремно починаю ігри з нафтою. Від таких справ за милою відгонить кладовищем». Проте перед ним лежали папери, його підрахунки. За схемою, яку пропонує зять, вони можуть за рік заробити замість традиційних ста тисяч чистими — до чотирьохсот тисяч доларів готівки. Якщо відкинути всі витрати, всі хабарі, то на п'ять осіб вийде значна сума. Але як подивляться на його аматорство Краснов з Гаркавим, а ще мадярські партнери — сказати складно. Якщо з

першими двома можна домовитися, тим більше для них такі гроші — тьху, то Ізя Грабовецький швиденько випише рахунок з-за кордону. Він і за долар пришле «бригаду розбиратися» — не терпить непослуху.

Ще раз глянув на розрахунки. Втім, коли занизити закупівлю палива за їхньою схемою з п'ятнадцяти тисяч тонн до восьми тисяч на сільськогосподарські потреби області, а загальнообласні — з двадцяти п'яти тисяч тонн до... тринадцяти, ні, дванадцяти, то... Ізя втратить всього-на-всього... близько сорока тисяч доларів — для нього це не гроші. Василь Васильович на хвильку пригальмував олівцем біля цієї цифри. Але тоді можна буде через підприємства Андрія пропустити все інше пальне, і з запасом взяти солярки навіть на наступні жнива. Не стане ж Грабовецький перевіряти бухгалтерію обладміністрації! І тоді можна буде залити всі нафтобази, приватні підприємства пальним до наступного року! Тим паче, їм це буде вигідно. Здається, досить Ізі диктувати свої умови, принаймні у цьому регіоні.

Гуцул замріяно потягнувся, визирнув у відчинене вікно, смачно плюнув, простежив за польотом слини, хвильку помилувався завмерлими спалахами осінніх дерев на протилежному березі озера, ще раз плюнув, рішуче відійшов від вікна і зателефонував Швецю.

— Тодосю, маю один задум, — сказав, — ріж лимон і сир. У мене є добрий коньяк.

Швець вже був під мухою і збирався їхати на презентацію якоїсь урапатріотичної збірки поезій.

— Пішли туди Заваду, він любить такі заклади.

— Я ж дружив з тими людьми, незручно якось, — заgrimіло у слухавці...

— Незручно не відмовитись, коли мова йде про благополуччя області та наше особисте.

— Гаразд, відверто кажучи, сам не хочу — зараз стануть канючити гроші. А звідки їх узяти?

Гуцул згідливо зареготав.

Із Швецем вони були знайомі давно, ще з часів навчання у політехнічному інституті. Після закінчення Теодор Данилович залишився аспірантом на кафедрі, але кар'єри зробити не зміг, бо пив до чортиків, водився з місцевою богемою, сам намагався писати ліричні вірші, які іноді публікували в місцевих газетах. Вдруге доля їх

звела на мітингах Руху та Меморіалу у 1988 році. Тоді Василя Васильовича здивувала з'ява Швеця на трибуні з мегафоном у руках, він протиснувся ближче, поздоровкався, а після мітингу пішов із соратниками Теодора пиячити у якусь кнайпу. Так потоваришували, Швець залучив його до роботи у раді Руху, потім разом взяли владу в місті, захопивши тодішній обком та райком, на виборах пройшли у депутати обласної ради, а у 1995 році Теодор Данилович був призначений головою облдержадміністрації, і Гуцула взяв у заступники. Як це було давно... Навіть не віриться, що були ті часи, справді героїчні...

Швець виглядав не найкраще. Вранці невдало похмелився після вчорашнього дня народження, ліг спати у кабінеті для відпочинку і тепер, прокинувшись, був злий, як собака. Втім, коли усвідомив, що у Спілку письменників можна не їхати, його настрої дещо поліпшився. Завада, дізнавшись, яку на нього покладено місію, мало руки не цілував. Рік тому його прийняли у члени Спілки письменників, і він усіляко намагався підсидіти керівника місцевої організації, щоб самостійно очолити її. Для цього щедро сипав обіцянками наліво і направо, даючи слово членам Спілки зробити з Тернополя центр відродження української літератури, кожному видати за рахунок обласного бюджету книжки, фінансувати журнал «Тернопіль» і таке інше. Втім, йому мало хто вірив, бо Іван Семенович давно зарекомендував себе брехуном і графоманом.

Коли Гуцул із заклопотаним виглядом і діловим портфелем пройшов у кабінет голови облдержадміністрації, десяток відвідувачів, що сиділи у приймальні від восьмої години ранку, важко зітхнули. Швець передав секретарці по селектору, що у нього термінова нарада перед прибуттям польської делегації, тож прийому сьогодні не буде.

Зачинивши за собою двері на замок, Василь Васильович виставив на стіл грецький коньячний напій «Метакса», кілька помаранчів і поставив важкий портфель на підлогу — багатообіцяюче дзенькнули пляшки. Почувши цей звук, Швець несвідомо згідливо кивнув. Дістав з холодильника такі-сякі канапки, порізане сало і цибулю.

Друзі випили по великій чарці.

— Що з кредитом? — поцікавився господар кабінету, хрумтячи четвертинкою цибулини.

— До кінця тижня все з'ясується.

— Я вже домовився з поляками, вони зроблять капітальний ремонт.

— Наших не хочеш брати?

— Нашого вуйка візьми — потім весь світ буде знати, що тут робиться, який ремонт, які гроші, скільки кімнат... А працюючи, буде тобі в дупу заглядати! Ні, нехай краще поляки. Принаймні вони на совість зроблять.

— Діловий підхід ділової людини, — полестив Гуцул.

— По-іншому не можна. Наші люди — найгірше, що може бути. Ти йому даєш вільну Україну, даєш можливості, а воно сидить у колгоспі й тільки мріє про советську владу, коли ковбаса була дешева і зарплата вчасно! Не можу я цього зрозуміти! Все їм дай, самі ж — ні за холодну воду! Стань фермером, працюй, а не злидарюй! Прийшов учора один фермер-орендатор, так його мати! Каже, що колгосп відібрав у нього трактор і землю, кредит у банку не може погасити, бо долар підскочив і піднялася кредитна ставка, тепер у суді вирішується питання про його притягнення до кримінальної відповідальності за нецільове використання кредиту. Маєш тобі! Він хоче, щоб я допоміг йому! Чим я йому можу допомогти?! Мені йти на день народження, а він падає на коліна і просить захистити від свавілля! Ось такі у нас фермери! Господарі, їх мати!

— Да-а, — погодився заступник; йому зараз зовсім не хотілося слухати ораторських промов шефа. Той сп'яну часто заводився і з фанатичним блиском в очах скаржився на народ, якому постійно чогось не вистачає. Мовляв, тепер у магазинах і на базарах є усе — іди і купуй.

— Я тут накидав один план по пальному на наступний рік, — вловив паузу. — Можемо непогано заробити. І, до речі, завтра нам потрібно десь зустрітися на нейтральній території — Андрій закінчив справу зі спиртом...

— Нехай пережене гроші у Польщу, досить «конвертів», тепер удома намагаюся не тримати готівки — час непевний. І тобі раджу... З тим весіллям... Ти мене капітально підводиш. У Київ уже хтось доніс, ще ця публікація... Мжичний — засранець, а це ж ми його витягнули... Сидів би зараз десь у своєму колгоспі, бикам хвосту крутив, мати його! Оце роби людям добро — ніхто не оцінить.

Гуцул, згоджуючись, зітхнув. Теодор Данилович рідко коли давав вставити слово, особливо перебуваючи під мухою, матюкався, як справжній швець, чужі думки цікавили його мало. А сам міг патякати про різноманітні дурниці годинами. Василь Васильович розлив у великі чарки коньяк. Шеф продовжував крикливо скаржитися на всіх і все.

— Тодосю, давай вип'ємо за те, щоб нас ніхто ніколи не підводив — як ти мене, так і я тебе. За нашу дружбу!

Швець мовчки випив, слиняво розцілував заступника і сказав:

— Все-таки і ти добрий засранець, Василю... Скільки я можу відмазувати твого Андрія, мати його? Скоро нова влада прийде у міліцію, як вона себе поведе — невідомо... Скажи своєму коханому зятеві, щоб нарешті взяв дупу в жменю та й тихенько сів на ній.

Василь Васильович промовчав. Практично всіма своїми статками Швець був зобов'язаний йому та Андрію. Все, що Теодор Данилович умів добре робити — заливати пику. Втім, свого ніколи не випускав. Спочатку дехто з оточення намагався грати на пристрасті шефа, гадаючи, що попри такого начальника можна буде вдало вирішувати свої справи, коли той залле сліпаки. Проте такі скоро опинялися на вулиці.

Перші серйозні капітали Теодор Данилович зробив, ще працюючи в обласній раді у справах приватизації недобудованих об'єктів. Практично за безцінь їх скупив Андрій... Невдовзі Швець оженився, збудував дім на три поверхи на околиці міста. Але коли б своєю головою! Практично всю роботу переклав на плечі Гуцула. Теодор Данилович, мабуть, до цього часу не відає, звідки гроші беруться, або клеїть з себе дурника, допоки це вигідно. Як воно насправді, Василь Васильович, стільки років працюючи поруч, не міг з упевненістю сказати.

Вислухавши чергові скарги шефа і випивши ще по чарці, нарешті зумів викласти йому свої думки щодо нафтопродуктів.

— І який мій інтерес у цьому? — поцікавився Швець.

— Десять відсотків за цілковитої відсутності ризику. Приблизно сорок тисяч на рік чистими.

— А що я повинен зробити?

— Пільги для спільного підприємства, яке буде займатися постачанням пального в область.

— Знаєш, непогана ідея, — у ньому враз прокинувся економіст, і він крикливо розвинув думку: — Ми зможемо потім розширити діяльність підприємства на весь регіон, підім'яти під себе Надвірну з її нафтопереробним заводом, стати монополістами і показати, що Галичина може самостійно працювати без вказівок центру! Ми зможемо збудувати капіталізм у Галичині, що й у Європі позаздрять, мать їх! Наш галицький господар — це ж перший господар на цілий світ! Ми створили аграрний сектор у Штатах, Канаді, Аргентині, навчили москалів землю обробляти в Сибіру, підняли їм цілину в Казахстані!

Гуцул більше не міг слухати гучний голос шефа.

— Тодосю, може, я зателефоную до Андрія, нехай зорганізує сауну, дівок? А то сидіти та пити у кабінеті...

— Чекай, ще ж робочий день не закінчився!

— А хто тебе буде контролювати?

— Ні, так не можна, треба мати совість...

Зі згодою зітхнувши, Василь Васильович розкоркував наступну пляшку.

* * *

На столі перед Максимівим лежали схеми зв'язків та підпорядкування кримінального угруповання Анджея. Матеріали — від економічного підґрунтя злочинного співтовариства до особистих симпатій та психологічних портретів його членів, зібрані за останніх вісім років. Петро Йосипович вже й, мабуть, забув, з чого все починалося: перші розробки, перші свідчення, підписані «Івановим», «Петровим», «Зеленовим». Усі матеріали — інформація від конкуруючих злочинних угруповань міста. Якби вони офіційно давали свідчення, можна було б давно пересадити всіх бандюг, а так — лише «стучать» одне на одного, коли їм вигідно. А «стук» до справ не підшиєш. Як сказав один кримінальний авторитет (покійний), краще «стучати», ніж перестукуватися.

Ситуація просто парадоксальна: на дев'яносто з лишнім відсотків відомо все, що відбувається у кримінальних колах регіону, але зробити

щось, вплинути на ситуацію майже неможливо. Керівництво взяло цікаву тактику щодо організованої злочинності: якщо якась угруповання починає тяжіти до чесного бізнесу, спрямовують на цей шлях, іноді навіть допомагають; у тих, хто займається торгівлею наркотиками, зброєю, контрабандою, намагаються вибити з-під ніг економічне підґрунтя, постійно «пресують» — перевірки УБЕЗу, податкової, затримання і таке інше. Десь це навіть правильно, адже побороти організовану злочинність неможливо, її можна лише взяти під контроль, особливо при ситуаціях у прокуратурі та суді. Іноді краще до цього не доводити — через місяць бандити опиняються на свободі. Зрештою, останніми роками правоохоронці стали не стільки контролювати оргзлочинність, скільки підминати її під себе. Якщо колись продажні менти отримували хабарі безпосередньо від бандитів, то тепер використовують бандитів як робочу силу для розв'язання власних справ або навіть як бізнесових партнерів. Ситуація склалася така, що поки те чи інше угруповання ще становить із себе якийсь фінансовий інтерес, йому дають право на існування, якщо ні — його «розривають». І вже немає значення, чи торгують вони наркотиками, чи продають гуртом або вроздріб Батьківщину. Гроші понад усе!

...Угруповання Анджея, загалом, було винятком із правил. Їх можна назвати бандитами у білих рукавичках. Хоча насправді все не так просто. Андрій Коваль завжди діяв доволі жорстко, але не своїми руками. Він зіштовхував конкурентів, з'являлися трупи, декого відправляли за ґрати, а «території», на правах сильного, забирав Андрій.

Свою «кар'єру» в кримінальному світі він почав доволі пізно, у двадцять два роки. Тоді був звичайним «биком» в угрупованні «Мамонта». Данина з базарних торговців, «наперстки», «кидки» — традиційний набір діянь рекетирів кінця вісімдесятих. Потім став правою рукою лідера. З того часу з ним в одній упряжі йшли Ігор Вербний — «Князь», Жора Енгельман — «Ангел» (бухгалтер і касир угруповання), Іван Смик — той пристав до них дещо пізніше, сам із Франківщини; було ще кілька серйозних хлопців — «Калач» (Сашко Хлібний), зараз у Києві, здається, спився; а також «Чайник» і «Салоїд» — ті загинули у кримінальних війнах.

Ще одна темна конячка — Валентин Кіркуєв, який приєднався до їхньої компанії роки чотири тому, приїхавши із Запоріжжя. Іноді його називають «Циган», але він не любить цього прізвиська. Досить цікава історія появи на світ Валентина — пристрасний роман доньки циганського барона і партійного діяча Запоріжжя, що вилився в одруження. Як результат — від матері відвернулася родина, її мало не зарізали брати. Батько полетів з роботи за зв'язок, що зганьбив «честь» комуніста. Але через шість років пристрасть цілком минула, батьки одне одному стали випоминати свої невдачі, грошей катастрофічно не вистачало — вони й розлучились. Мати повернулася до своїх, проте її прийняли погано. Валентина не визнали, тому в такому віці він був змушений вчитися працювати, як усі циганські діти — жебрати, красти. Ровесники його не любили, часто знущалися, били, бо ж був чистеньким і не хотів старцювати. Лише коли хлопчику виповнилося десять років, його взяла до себе на виховання батькова мати, а коли він уперше заgrimів до в'язниці (це сталося через чотири роки), померла. Там Валентин познайомився з братами-близнюками Астаф'євими, і ось уже понад десять років із ними не розлучається.

...У 1991 році, коли Мамонта засудили до п'яти років ув'язнення за здирництво, компанія Андрія зникла з міста, бо ж — рильце в пушку, і, згідно з оперативними даними, опинилася в Чехії. Керувати «господарством» залишився «Качан» — Микола Львівський. Раніше він був шофером у Мамонта та Анджея, особа дуже прикра й підступна. Утім, швидко здобув репутацію справжнього авторитета, дещо розширив території, що платили данину, створив потужне угруповання і міркував над тим, як це все залишити собі...

Хлопці в Чеській республіці не марнували даремно часу і налагодили постачання в Прагу проституток. Згодом стали дівчат переправляти у Німеччину та Македонію. Цікаво, що у порівнянні з історіями, які доводилося читати Максиміву про знущання над проститутками в Угорщині, де за непослух їх могли вбити, порвати геніталії та анальний отвір, Анджей ставився до дівчат по-людськи, ніколи не примушував працювати й нікого не заманював на роботу підступом. Вони поверталися додому, наче порядні жінки, із грішми, виходили заміж, ніхто їх не шантажував і не вимагав працювати далі. Дівчат, що бажали таким чином заробити копійку, завжди було достатньо.

Крім цього надприбуткового бізнесу, разом із місцевим «авторитетом» Мелоном хлопці контролювали кілька готелів, казино та нічних клубів, нелегальних робітників з України, викрадачів автомобілів та контрабанду антикваріату. Тримати все це у своїх руках було доволі складно — чеська поліція не любила українських зайд; доводилося раз у раз братися за зброю, щоб відстоювати власні інтереси проти угруповань цілковитих відморозків — банд сербів та албанців. Чеська поліція кілька разів заарештовувала рядових бійців із компанії Анджея, затримувала Князя та Ангела, але невдовзі відпускала, не маючи достатніх доказів їхньої злочинної діяльності.

Тим часом у Чехію до компанії все частіше надходили тривожні вісті з батьківщини. Розібратися у ситуації був відряджений «Чайник», проте скоро його знайшли з відрізаною головою в лісопосадці на львівській трасі. Двом бойовикам, що супроводжували його, вдалося втекти від людей «Качана», і вони повернулися у Прагу з фальшивими паспортами.

У в'язниці за загадкових обставин загинув «Мамонт»... Львівський, спокушений шансом, вирішив владу повністю перебрати до своїх рук. Першочергово людей, які залишалися вірними Андрію, так би мовити, репресували. Кого побили, кого «опустили», «наїзд» був навіть на батьків Ковалю. Невдовзі стало відомо, що «емісари» «Качана» поїхали у Чехію, щоб розправитися з «Анджеєм» та його друзями. Їм за цю роботу було обіцяно десять тисяч доларів. Водночас проти самого Ковалю чеська поліція порушила кримінальну справу за перестрілку з циганами в ресторані. Треба було якось викручуватися.

Коваль із Князем та Ангелом літаком дісталися Ужгорода, залишивши на господарстві Смика. Кілька проституток поверталися додому поїздом і перевозили для друзів в інтимних місцях три пістолети «браунінг-бебі». Проте скористатися ними хлопцям не вдалося, оскільки їх заарештували того ж вечора у готелі. Правоохоронцям стало відомо, що кілери йшли за їхніми слідами. Дізнавшись про це, Анджей подякував міліціонерам і всю дорогу до Тернополя з наручниками на зап'ястях розповідав їм анекдоти.

Притягнути до кримінальної відповідальності Андрія тоді не вдалося, зрештою, як і його приятелів, тож невдовзі всі опинилися на волі. Смик та Салоїд тим часом також не ловили гав і, таємно

прибувши до Тернополя, зібрали всіх людей, що залишалися вірними правонаступнику «Мамонта», організували зустріч та охорону Ковалю — існувала загроза, що того можуть вбити найманці «Качана», навіть при виході з КПУ. Дізнавшись про такий поворот, Львівський вирішив не випробувати долі й піти на переговори з Анджеєм, авторитет якого суттєво зріс за час його відсутності. І цей авторитет був підкріплений грошима, що лежали у празьких банках на рахунках лідера.

На перемовинах «Качан» клявся й божився, що вбивство «Чайника» — справа не його рук, що до загибелі Мамонта він також не причетний. Коли постало питання про фінансові прибутки з «реку», які Львівський повинен був передавати в «общак», з'ясувалося, що всі гроші той привласнив, разом із доларами, які надходили у спільну касу з Чехії. Проте Андрій не бажав крові, тому вирішив частково вибачити самозванцю, накласти на нього контрибуцію та відібрати все майно, залишивши лише два кіоски й кілька лотків на ринку.

Зірка «Качана» закотилася. Проте й входження Андрія у кримінальні кола міста було пов'язане з низкою розборок та інцидентів. Знаючи про розкол в угрупованні, конкуренти спробували відірвати найситніші шматки з його пирога. Але раптом у місті з'являється Кіркуєв, потім — кілька трупів, кілька вибухів машин та підпалів, стрілянина з гранатомета по автомобілю місцевого авторитета, що намагався відібрати в Анджея ресторан «Калина».

Існує інформація, що Андрій познайомився з Валентином у Празі на якійсь «блат-хаті», де місцеві та заїжджі бандити намагались поділити столицю Чехії за своїм смаком, і коли раптом дійшло до ножів, Кіркуєв став на бік Ковалю. Це знайомство не минуло даремно, Андрій вирішив скористатися ним.

Два роки Анджей жив у стані війни з цілим світом. З одного боку наседали столичні вовки, що мали інтереси у регіоні, з іншого — львівські, котрі теж намагались розширити свої інтереси після вбивства «Завіні». З третьої сторони давили «зłodії в законі», що обрали собі центром Вінницю і звідтіля вели справи по всій Україні. Тернопіль залишався чи не єдиним містом, де керували не «блатні», а, якщо говорити мовою бандитів, «спортсмени», «відморозки». У спину

дихали місцеві зловмисники, і їх, попри всі домовленості про мир та дружбу, не можна було скинути з терезів.

Саме тоді Анджей мало не потрапив до в'язниці за обвинуваченням у злісному хуліганстві — відверто кажучи, на нього просто «наїхали» менти, спровокували бійку в громадському місці, ось і маєш готову статтю... Перебував «у бігах» вісім місяців у Києві. Усім було відомо, де він живе, з ким спілкується, проте особливої потреби заарештовувати Ковалю не виникло.

У Києві Анджей ближче потоваришував із місцевим кримінальним авторитетом «Сліпим», скористався його зв'язками і вийшов на Ізю Грабовецького на прізвисько «Мойша». Той, давно й твердо осівши в Угорщині, володів контрольними пакетами кількох заводів, котрі виробляли зброю та боеприпаси, вся секс-індустрія України працювала під його патронатом, платні туалети й новітні аптеки — теж, операції з пальним, які проводила Укрзалізниця, також не минали без участі Грабовецького. На збіговиську кримінальних авторитетів світу 1994 року, що відбувся у Відні, цей чоловік виступав від імені усього СНД. Монстр! І кримінальний авторитет, що перебуває «у бігах», без жодного клопоту отримує дипломатичний паспорт та виїжджає з ним до Угорщини на зустріч із Грабовецьким. Про що вони там говорили, — оперативні дані мовчать.

Згодом, повернувшись у Київ, Анджей знайомиться з донькою Гуцула, а через неї — і з її батьком. Обласна адміністрація поступово перетворюється в один із підрозділів його злочинного співтовариства. Через Швеця та його комерційні фірми проходить потік спирту й горілки, що надходить з Угорщини від Грабовецького. Україну заливає море сурогату під виглядом «Распутіна», «Імператора», «Суворова», «Петрова» та іншого пійла. Горілка дешева і продається переважно літровими пляшками. Потім вони починають працювати з нафтопродуктами — Ізя виводить Гуцула на Краснова та Гаркавого, постійно знімаючи з їхньої співпраці свої відсотки. Утім, після вбивства «Сильвестра» у Москві, авторитет Грабовецького у російській столиці поступово падає, сфера його інтересів зміщується у Київ. Рік тому він розірвав стосунки з Красновим та Гаркавим, хоча й залишив за собою часткове право контролю над операціями з нафтопродуктами, які вони проводять в Україні.

Максимів, переглянувши документи, відклав їх у бік. Перед ним стояло завдання покінчити з цим кримінальним угрупованням. Це було б зробити не важко, коли б не Гуцул та Швець, а з ними ще десяток впливових осіб, котрих годує Андрій. Навіть під час гучних, так і хочеться сказати, «розборок» між Мжичним та Швецем Ковалю запрошували на день народження міського голови і перед гостями улесливо називали «видатним бізнесменом, що рухає розвиток міста вперед, меценатом та поціновувачем культурних традицій Галичини», — таке спасти на думку могло лише хворій людині. Відомо також, що Анджей підтримував бізнесові стосунки із сином Мжичного на ринку нерухомості та автоперевезень.

Економічна база угруповання... Практично ціле місто, з усім небагатим промисловим та виробничим потенціалом, ринком і різноманітними приватними цехами, зокрема, з переробки м'ясопродуктів. Інтереси в Києві, Польщі, Македонії та Чехії... Туди й не доберешся... Найпростіше було б для початку заарештувати за якусь провину лідерів угруповання, засадити на рік у СІЗО і кинути кістку конкурентам, потім виділити із загальної маси бойовиків одного найслухнянішого, зробити його «авторитетом» і примусити грати за своїми правилами; можна реанімувати навіть «Качана», у нього ще є деякі впливові важелі, своє мізерне угруповання, що, практично, працює на УБОЗ. Але в історії з Андрієм навряд чи щось вийде, бо має високих покровителів не лише в Тернополі, а й у Києві.

Максимів підленько посміхнувся і з шухляди стола добув папку з єдиним папірцем. Це було останнє повідомлення інформатора про перебіг подій після весілля. У неділю Андрій з Ангелом, Смиком та Князем рано-вранці виїхали на ділову зустріч у Зборів. Повернулися пізно, без машини, Вербний поранений у руку. Згідно з цією інформацією, в Анджея стався конфлікт із київським бандитом «Сліпим»: той порушив слово, котре дав Ковалю, і замість документів на дизельне паливо, за яке Андрій зробив передоплату, надіслав трьох бойовиків з автоматами. Як результат — не пощастило бойовикам: Князь устиг жбурнути в мікроавтобус гранату. Слідча група ось уже п'ятий день мудрує над цією пригодою.

Отже, угруповання Анджея вкотре втягнуто в кримінальні розбірки. Найцікавіше, що саме Сліпий познайомив його з Грабовецьким, і обоє

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ